Ütsik number 4 senti.

Jõhvis müügil varahommikul

Alutaguse Teataja

Ilmub Jõhvis igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

TOIMETUS ja TALITUS: Jõhwis, Rakwere tän. 7-a Telefon 43 ja Narvas tel. 34. — Tegevtoimetaja Roman Hoona.

TELLIMISE HIND:

1 kuu postiga	50	senti
3 kuud „	150	„
6 „ „	280	„
1 aasta „	550	„

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid.

Kuulutuse hinnad: 1 millim. 1 weerul kuulut. küljel 3 senti, lehe tekstis ja eesotsas 8 senti. Tööotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutusi wõetakse wastu lehe ilmumise eelpäeval kuni kella 12.

№ 107. Jõhwis, teisipäewal, 3. oktoobril 1933. a. V aastakäik.

Esimene ülesanne olgu igaühel tellida omale „Alut. Teataja" 1. oktoobrist.

„Koit"

Kõnetrnat 2-44.
Pääsmeliset 10--50 senti.
Algus äripäeval k. 6 p., pühapäeval kell 3 p.
Kassa awat. pool tundi enne algust kuni kella 10 õht.

Rutakel **Viimased päevad.** Väljapaistev kahekordne eeskava, mis meeldib kõigile erandituli! ***Maailma kuulus tenor*** **Jan Kiepura** ***oma kolmandas filmis***

„LAUL SINULE"

Hiilgav helifilm E. Marischka käsikirja järele Joe May lavastuses.

Itaalia päikeseküllased ajad, Itaalia paleed... Viini romantiline ooperiilm .. Seal, kus Viin ja Itaalia on kõige ilusamad uimastavamad ja viisiderikkamad.

Kuulsuste kaastegevusel: Veetlev **Jenny Jugo,** elegandim naljahammas **Ralf Roberts,** meeldiv **Paul Hörbinger, Paul Kemp, Ida Wüst, Hans Junkermann, Julius Falkenstein.**

Jälle võlub teid kuulus tenor Jan Kiepura, Caruso järeltulija.

II Lõbus helifars **„KASANOVA VASTU TAHTMIST".**

EELTEADE: Tulemas filmid „Unustatud käsud", „Tannenbergi lahing", „Luige laul" G. Cooper ja H. Hanes, „Laulude laul" M. Diedrich.

Sisekaitseülem karistas Rõuku.

Tühi jutt wabadusšõjalaste juhtide arreteerimisest maksis 100 krooni. — Ka üks Nõmme sots sai karistada.

Lõpp poliitilistele kohwijuttudele.

Sisekaitse ülem kindral Jonson saatis kõigile prefektidele, poliitilise ja kriminaalpolitsei komissaaridele ringkirja, milles ta tähendab, — temale olewat teatawaks saanud, et wiimastel päewadel on hakatud lewitama kodanike keskel sihilikke waleteateid ja kuulujutte riigi sisemise julgeoleku, riigikorra wägiwaldse muutmise ja wabariigi walitsuse ja walitsuseliigete tegewuse ja kawatsuste kohta, mille sihiks on õhutada ärewust ja tekitada usaldamatust walitsuse tegewuse wastu. Niisuguse tegewuse tõkestamiseks sisekaitse ülem juhib tähelepanu tema sundmääruse nr. 11, millega on waleteadete ja kuulujuttude lewitamine keelatud. Sisekaitse ülem käsib sarnaste kuulduste lewitajate algatajate kohta toimetada juurdlusi, et neid wastutusele wõtta.

Sisekaitseülem kindral Jonson on ühtlasi otsustanud karistada Tallinnas elutsewat wannutatud adwokaati **Theodor Rõuku 100-kroonise rahatrahwiga.**

Karistatu kõneles referaatõhtul 20. sept. „Estoonia" teaatrimajas asuwas „Riia seminaristide klubi" ruumes muuseas, et wabariigi walitsus olewat otsustanud arreteerida teda kui wabadusšõjalaste juhti ning ühes temaga ka Sirku, erukindral Larkat, Palloni, kol. Kubbot, Podrätshikut ja weel teisi wabadusšõjalaste juhtiwamaid tegelasi.

Selle jutuga lewitas adw. Rõuk tõele mittewastawaid ja seltskondlikku ärewust tekitawaid kuulduši ja langes sisekaitseülema otsuse järgi karistuse alla.

Samal päewal sisekaitse ülem tegi otsuse weel ühe teise kodaniku, Johannes Kelmseri kohta, karistades teda 200-krooniše rahatrahwiga wõi selle mittetasumisel kahenädalise wangistusega, samuti aluseta kuulujuttude lewitamise pärast. Kelmser on 20. sept. Nõmmel kodanik Jaan Peetri p. Sootsi korteris kõnelenud muuseas, et kui wabadusšõjalased peaksid eelseiswal rahwahääletusel wõitma, siis nad hakkawat Saksamaa eeskujul töörahwast tapma. Töörahwas wõtwat aga püssid kätte ja astuwat enesekaitseks wälja. Traataia taga aga ootawat töörahwa kaitseks 20.000-meheline wäesalk, kes kohe üle piiri tulewat. Selle jutu pärast karistatigi nüüd Kelmserit.

KAUNIKÕLALISEMA EESTI KEELE POOLE!

Magister Johannes Aawik kõneles Narwas keelemuudusest.

Läinud pühapäewal oli k.-š. „Wõitleja" ruumes korraldatud ÜENÜ Narwa osakonna poolt kõnekoosolek teemil „Keeleuuendus ja ametlik keel." Kõnega esines keeleuuenduse suurmeister mag. Joh. Aawik. Kõne oli wäga huwitaw. Kõne sisu punaseks jooneks tõusis see, et emakeel on rahwuse elu. Nii kaua kui rahwa keel elab ta suus, niikaua elab rahwuski ütšusena. Wõtke rahwalt kõik ja ta wõib kõik tagasi saada, aga kui talt keel wõtta, ei saa ta seda iial tagasi. Oma isamaa wõib rahwas endale weel hankida, aga keele — ei iialgi!

Kõneleja wõrdles meie praegust keelt lagunenud majaga, mis wajab paranduši sisemiselt, wälimiselt ja ka weel juureehitamist. See parandamine peaks kestma weel umbes paarkümmend aastat ja alles siis saaksime meie kultuurrahwa keele. Et keelt parandada peab puuduwate sõnade asemele uusi otsima ja kohmakaid sõnu keelest isoleerima. Ebasoodsate ajalooliste olude ja tingimuste tõttu oli eesti keel nagu waeseomaks ja wigaseks pekstud ja seepärast ta arendamine rikkaks, peeneks ja omapäraseks kultuurkeeleks ei lähe ilma teatawate suuremate ja wähemate ümbertegemisteta — mõne wana keelendi elustuseta, mõne uue külgepookimiseta, mõne halwa wäljalõikamiseta — s. o. ilma keeleuuenduseta.

Põhimõtted, millede järele keeleuuenduses keelt arendatakse, on kolm: 1) otstarbekohasus, 2) ilu, 3) rahwuslik omapärasus. Nende kolme põhimõtte koostööst ja koosmõjust oleneb keelendite hinnang ja uute keelendite moodustamine ning walik. Tähtsaks tegurik on siin tarwiliste eelteadmiste kõrwal ka keeleline maitse.

Keeleuuendus — see on püüd rikkama, ilusama ja parema eesti keele poole; see on püüd toimida selleks julgesti, tarbe korral radikaalselt, põhjalikult, kaugeleminewalt. Uuendatud keel — see on tulewase parema Eesti keel.

Praegu on maksmas ametliku keele surwe; praegust ametlikku keelt kõigis ta ülšikasjus, ka kõige ta halbade keelenditega, tahetakse administratiiwselt, riigiwõimuga peale sundida kogu rahwalel Seda tehakse koolides, ülikoolis, ametiasutustes. Isegi erakirjastused on hakanud sellele alistuma. See toob kaks suurt ebakõla ja kahju: 1) fikseeritakse ka palju halbu keelendeid, ebasoowitawusi ja lausa wigu; 2) mitmed hääd ja igati wastuwõetawad uuendused ei pääse siis üldse mitte keele; neid ei lasta esile tuuagi kirjanduses, seks et saaks neid proowida, neid tundma õppida, nendega harjuda ja neid omandada. Ametliku keele surwele tuleb tarmukalt wastu astuda. Walitsus kaotagu — wähimasti ajutiseks — ametliku keele surwe. Üldine awalik arwamine tõunigu keelelise surwepoliitika.

Edasi tähendas kõneleja, et meie koolide emakeele õpetuse programmid on nii kokku säetud nagu oleks neil tegemist wana, walmis kultuurkeelega, mille oskuse lapsed suurelt osalt kaasa toowad juba kodust ja omandawad kodu ümbritsewast seltskonnast ning kultuurmiljööst. Kui programmide koostajad ning maksmapanijad paremini aru saaksid meie keele tõeliselt seisukorrast, nagu see on praegu ja ettenähtawasti ka weel lähemal aastakümnel, siis oleks rohkem tähtsust ja ruumi määratud õigekeelsuslikule küljele emakeele õppekawades. Samuti oleks ka ülikooli suhtumine elawa ja arenewa kirjakeele kohta teine kui praegu. See ei oleks siis mitte kõrwalise tähtsusega, mis jäetakse lektori hooleks, waid selleks loodaks eriline professuur. Et aga kõiges selles suurrahwad ei ole eeskuju pakkumas — sest et neil seks enam wajadust pole — siis ei tulda meil sellele mõttele wõi ei juleta seda teostada.

Ei, noored wäikerahwused peawad oma keelele ja sellele kultuurile andma äärmise tähtsuse! Neil peab tekkima intensiiwne keelekultuur, wähemasti niikaua kui oma keel weel pole saawutanud tarwilist kõrgust ja tasapinda.

Ülsköiksusega keele wastu ja puuduliku arusaamisega keele rahwuskultuurist seletub ka ülsköiksus ja waenulisus keeleuuenduse wastu, mis ometi tahab keelt teha paremaks ja wäärtuslikumaks, teda rikastada uute sõnadega ja uute wormidega ning konstruktsioonidega, ta kõla parandada ilusamate wormidega ja tema omapärasust elustada ning tõsta, puhastades teda tarbetumast wõõrast mõjust.

Alewi linnaga ühendamise küsimus nihkub.

A.-Jõesuu wolikogu usaldas asja otsustamise alewiwalitsusele.

Pühapäewal, 1. oktoobril oli Narwa-Jõesuu alewiwolikogu järjekorraline koosolek, kus arutati alewi liitumise küsimust Narwa linnaga.

Narwa linna omawalitsuse esindajatena wõtsid koosolekust osa linnapea J. Luts, wolikogu juhataja J. Hansing, linnanõunik J. Metsatalu ja abisekretär M. Speek. Kindlat otsust ärapeetud koosolekul alewi saatuse kohtu ei tehtud, waid lõppotsuse langetamine usaldati wolikogu poolt alewiwalitsusele.

Edasi asuti restoraanide maksu kindlaksmääramisele, ent ootamatult kostis alewis tulekahju häire. Kuna suurem osa alewiwolikogu liikmeist on tegewad tuletõrjes, siis jäeti alustatud küsimus otsustamata ja rutati kustutama lahtipuhkenud tuld. Selgus, et kino „Kaljus" süttis film, mis aga enne tuletõrje kohalejõudmist koduste abinõudega kustutati.

Nii kogusid wolinikud peale tulekahju kohal ärakäimist uuesti koosoleku ruumi. Nüüd määrati restoraanidele maksu 4000 krooni.

Lõpuks anti nõusolek kuursaali pidamiseks endisele rentnikule Waldowile ja restoraan „Frantsia" pidamiseks A Luutusele.

—

Ka Joala wabrik kahe wahetusega tööle.

Tööwõimalused Narwa wabrikuis suurenewad järjekindlasti.

Narwa Kreenholmi wabrikuis näitab tööolukord järjekindlat edu ja tõusu. Möödunud nädalal wõeti Kreenholmi Wanawabrikusse juure 107 uut töölist, kusjuures kudumise osakonnas algab töö pealegi weel kahe wahetusega. Nüüd on selgunud, et ka Joala wabrikus hakatakse lähemail päiwil wahetustööga peale. Ka siin jatkub edaspidi töö kahe wahetusega, nagu wanas wabrikuski. Töötellimiste suurenemisel wõeti neil päewil Joala wabrikusse uusi töölisi juure, kuid siiski palju wähemal hulgal, kui teistesse Kreenholmi wabriku alaosakondadesse. Joala wabrikusse wõeti uusi töölisi juure arwult 30. Ühenduses sellega pannakse käima terwe rida uusi ketrusmasinaid.

Eesti Ühistegelise liidu liikmeteks wõeti Liidu nõukogu koosolekul 23. sp. wastu 15 ühingut. Seega on praegu Liidu liikmeteks 1219 ühingut.

Kelner omandas raha.

26. septembril teatas kriminaalpolitseile Narwas, Peetri plats nr. 4 asuwa restoraani omanik Marie Walk, et kelner Konstantin Antonow omandanud 17 krooni raha päewaseest läbimüügist.

Asja selgitamiseks alustati juurdlus.

Eeltsensuur kaob.

Alates teisipäewast, 3. oktoobrist, on otsustatud kaotada ajalehtede eeltsensuur ja asendada seda järeltsensuuriga. Kuidas järeltsensuuri teostatakse, selle üle ei antud laupäewal Toompealt weel mingeid teateid. Ligemad juhtnöörid pidawat selguma esmaspäewaks

Ameerika ookeanilendur Lindbergh Tallinnas.

Reedel saabus Tallinna tuntud ookeanilendur Charles Lindbergh koos oma abikaasaga. Eestisse tuli Lindbergh Moskwast, ja lendas üle Peipsi — Mustwee. SSSR-i sõitis ta mõne päewa eest Helsingi kaudu. Tallinn oli temale nüüd tagasisõidul wahemaandumise kohaks. Tallinnast tahtis ookeanilendur edasi sõita juba laupäewal, et aga ilm polnud küllalt soodus, siis lükkas ta lahkumise ühapäewale, mil ta uuesti startis—seekord sõiduks Oslosse. Meie pealinnas tekitas kuulsa mehe ootamatu tulek rohkesti elewust.

NMKÜ ja WSR wõistlewad.

Teisipäewal, 3. oktoobril kell 4.30 wõistlewad Narwa linnaspordiwäljal wäikeseltside karikawõistluste sarjas NMKÜ ja WSR.

Narwa malewkond wõitis karika.

Pühapäewal, 1. oktoobril oli Narwa laskerajal Narwa kaitsemalewal laskewõistlus Kreenholmi wabriku poolt annetatud karikawõistluste sarjas.

Wõitjaks tuli Narwa malewkond 2068 punktiga, Waiwara sai 1796 punkti, wabriku ülšikkompanii 1668 ja Kreenholmi kompanii 1233 punkti.

Narwa linna wabatahtliku tuletõrje naisgrupile.

Narwa linna wabatahtliku tuletõrje seltsi naisgrupi liikmeid palutakse ilmuda kolmapäewal, 4. okt., kell 7 õht. oma ruumidesse Tulewiku t. 7. läbirääkimisele näitemüügi asjus.

Narwa teaater.

Laupäewal, 7. oktoobril s. a. kell 8,30 õhtul läheb rahwaetendusena Soome kirjaniku Agapetuse uusim lustmäng „Õnnelik Sakarias" kolmes waatuses.

Pühapäewal, 8. oktoobril s. a. kell 3,30 p.l. läheb jälle rahwaetendusena E. Ebermayeri ja Fr. Cammerlohri tänapäewa aktuaalne ja situatsioonide rohke komöödia „Sularaha" 3 waatuses.

Õhtul kell 8 läheb 1 korda rahwaetendusena Aug. Mälgu uus algupärane komöödia „Neitsid lampidega" 4. waatuses.

Kino „Skating"

Algus äripäev. kell 6, pühap., kell 3.

Esmaspäevast. Suurepäraline, huvitav eeskava! Kaks schedevri korraga! Esmaspäevast.

I Haruldane helifilm VENE KEELES!

„Öö võitjad" (Arktika ründajad).

Vene kinotööstuse suursaavutus!

Peaosades kuulsad vene näitlejad: **J. N. PEVTSOV, W. J. SOFRONOV, G. M. MITSCHURIN ja teised.**

Grandioosne helifilm 10 jaos, võimsa jäälõhkuja **„Malõgini"** ekspeditsioonist Põhja nabale. Öö võitjad—need on talvitajad, kes on kannatanud kõiki pika polaaröö koletusi ja hädasid, oodates uut vahetusmeeskonda. Selles filmis esinevad kindral **Nobile,** prof. **Samoilovitsch** ja kapten **Viese.**

Vene muusika Peterburi filharmonia orkestri ettekandel.

Populaarseid Nõukogude laule talvitajate koori ettekandel.

II **Kogu maailm tunneb, kogu maailm laulab, kogu maailm tantsib Johann Straussi**

„WIINI WALSSI" (KEISRIWALSS)

Suurepärane helioperett 12 jaos suure komponisti **Johann Strauss'i elust.** Võluv helifilm täis armastalust, kütkestav muusika ja meeldivaid viini laule. Kuulsa lavastaja **Konrad Viene** lavastus, kuulsa **Jahann Straussi** muusika.

Peaosades parimad Viini näitlejad: Lee Parry, Greti Theimer, Michail Bohnen, Paul Hörbiger, Fritz Spira.

Rahva õiguste lõpp.

Hääletusele tulew põhiseaduse kawa häwitaks läbiminekul wabariikliku korra. Elutingimused muutuksid tundmatuseni raskeks. — President tuleb kangem kui wene tsaar.

Autoriteetne teadlane prof. G. Grimm kõneleb.

Hiljuti esines Tartu Õigusteadlaste Seltsis ettekandega wabadusõjalaste põhiseaduse üle prof. dr. G. Grimm. Awaldame siinjuures üksikasjalikuma kokkuwõtte prof. dr. Grimmi ettekande selleşt osast, mis puudutab wabadusõjalaste riigiwanema wõimupiirkonda, **mis on wõimsam, kui Wene tsaaril!**

„Edasilükkamatu riikliku wajaduse korral kuulutab riigiwanem seaduse eelnõud wälja dekreedina, millel on seaduse jõud.“ Selles lühikeses lauses antud wõimupiirid jätawad, nii uskumatu kui see ka ei ole,

kaugele warju isegi endise Wene keiserriigi põhiseaduse paragrahw 87-da.

Wenemaal wõidi anda seadusandlikke akte ainult riigiwolikogu ja riigikogu istungite waheajal. Wabadusõjalaste riigiwanem wõib anda seadusejõuga dekreete igal ajal, ka riigikogu koosoleku ajal, kui ainult on olemas „edasilükkamatu riiklik wajadus“. Wajaduse otsustajaks ei ole aga keegi muu, kui riigiwanem ise.

„Dekreedid maksawad kuni nende äramuutmiseni riigiwanema wõi riigikogu poolt“. Tähendab: riigiwanem ei olegi kohustatud esitama oma dekreete parlamendile.

Wõib olla saab riigikogu ise algatada mõne dekreedi muutmist wõi tühistamist seaduse algatamise korras? Kahjuks kehtiw põhiseadus ei omista riigikogule otseselt seaduse algatamise õigust; et riigikogul on seaduse algatamise õigus, seda wõib järeldada ainult kaudselt, nimelt põhiseaduse par. 87-daşt, milles öeldakse: „Põhiseaduse muutmise algatamise õigus on rahwal rahwaalgatuse korras, kui ka riigikogul harilikus korras“. Nii ongi meil riigikogu seaduse algatamise õigus üksikasjalikult normeeritud riigikogu kodukorras; mida riigiwanemal on õigus igal ajal muuta.

Kuid oletame, et praegu kehtiw riigikogu kodukord säilitab oma jõu. Kohe aga tekib küsimus, millisel kujul wõiks riigikogu lahti saada riigiwanema ebameeldiwast dekreedist. Ütleme, et riigikogu wõtab wastu seaduseelnõu, riigiwanema poolt dekreediga maksmapandud seaduse muutmiseks wõi ära kaotamiseks. Kuid sarnane seadus nõuab, nagu kõik teisedki, wäljakuulutamist riigiwanema poolt. Kas wõib oodata, et wiimane sarnastel kordadel jätaks kasutamata eelnõu järgi temale antud wetoõigust? Sellepärast oleks õigem öelda, et riigiwanema dekreedid ei ole mitte ainult seadused, mis on soomustatud iga rünnaku katse wastu riigikogu poolt.

Riigiwanema suure wõimu kuritarwitamise hädaoht oleks wähem, kui riigiwanem oleks kohustatud warustama oma seadusdekreete pääministri wõi wastawa ministri kontrasignatsiooniga — wastutusallkirjaga. Suureks garantiiks oleks ka walitsusele wõimaluse andmine waielda dekreetide wastu. **Niihästi üht kui ka teist pole tehtud.**

Walitsus kasutab wastuwaidluse õigust riigiwanema otsuste, mitte aga dekreetide kohta.

Ainsateks eranditeks riigiwanema laiast dekreediõiguşest on seadused rahwahääletamise, rahwaalgatamise, riigikogu walimise ja riigiwanema walimise kohta. Ja see on ka kõik.

Nagu nägime, on riigiwanemal õigus dekreediga lahendada riigi eelarwet, laenude tegemist, maksuseadusi, sõja (!) ja rahu tegemist jne!

Juhime tähelepanu ainult eelarwele (praegu reguleerib seda eriseadus) ja maksuseadustele. Kujutage enestele ette, millised awarad wõimalused awanewad riigiwanemale riigi rahaliste ressursside kasutamisel dekreedi korras. **Misfuguseid hädaohtlikke eksperimente wõib riigiwanem ette wõtta rahanduse alal. Walitsus ega kodanikud wastu waielda ei saa, waid maksku waikides kulud!**

Tõsi küll, eelnõus ei lubata muuta dekreedi korras riigiwanema walimisseadust. Kuid ta ei kõnele sõnagi palju tähtsamast asjast — riigiwanema kohtulikule wastutusele wõtmisest.

Siit peame järeldama, riigiwanemal on õigus dekreedi korras muuta ka seda seadust, mis käibtema kohtal **Kord, mida waewalt keegi näinud mujal maailmas.**

Wähe selleşt. Isegi kodaniku põhiõiguste piirkond ei ole kaitstud wõimalike sisetungide wastu. Põhiseadus jätab kodanike põhiõiguste lähema reguleerimise wastawate eriseaduste hoole. Üksi neist eriseadustest ei ole kaitstud riigiwanema dekreediõiguse wastu!

Riigiwanem wõib kitsendada sõna- ja trükiwabadust, kirjawahetuse, telegrafi ja telefoni jne saladust, koosolekute, ühingute, streigiwabadust, kaubanduse-tööstuse ja põllumajanduse ettewõtete wabadust, ühe sõnaga, walmistada kogu Eestile üllatusi, millest kodanikud undki ei ole näinud ja mis **muudawad praegused elutingimused tundmatuseni.**

Kokkuwõttes tuleb konstateerida: **riigikogu kõrwal luuakse riigiwanema priwiligeeritud seadusandlus, mis tegelikus elus wõib wälja tõrjuda ja teha nulliks rahwaesinduse normaalse seadusandluse.**

—

Kuningas Carol,

kuulsa madam Lupescuga, kelle pärast Carol kord oli isegi walmis loobuma Rumeenia troonist.

Linnawalimised peetakse detsembris.

Kawatsusel isikuwalimise põhimõtte maksmapanemine.

Kohtu- ja siseministeeriumi kodifikatsiooni osakonna poolt on walmistatud linnawolikogude walimiseseaduse muutmise seadus. Uus seadus tooks praegusse linna- ja alewiwolikogude walimisekorda täieliku pöörde. Uues seaduseelnõus on nimelt läbi wiidud isikuwalimise süsteem, wõttes aluseks Soomes üle 30 aasta maksnud omawalitsuste walimissüsteemi.

Uus seadus jätab linna ja alewi walijatle täieliku wabaduse teha muudatusi walitawate nimekirjas ja soowikorral kirjutada hääletusşedelile nimesid wäljaspoolt nimekirju.

Kawatsus on uut walimiskorda maksma panna juba eelseiwateks linna- ja alewiwolikogude walimisteks.

Lähemal ajal walmib seaduseelnõu, milline tahab samaseid põhimõtteid tuua ka wallawolikogude walimiskorda.

Millal toimetada linnawolikogude walimisi?

Linnade liidu juhatuse koosolekul Tartus neljapäewal arutati linnawolikogude walimise aja küsimust. Juhatus otsustas omalt poolt selles asjas mitte ettepanekuga esineda.

Kui walimisi tahetakse toimetada uue walimisseaduse järele, siis linnade liidu juhatuse arwates ei saa eeltöödega toime enne detsembrit. Seega wõiks walimised tulla toime alles aasta lõpul wõi tulewa aasta alul.

Uue walimisseaduse eelnõu arutamisel tekkis waielusi kautsjoni üle, mis nõutakse kandidaatide nimekirjade esitamisel. Arwati, et wäljatöötatud eelnõu on mitmeti puudulik.

Lapsepiinaja wangiroodu.

Rakwere-Paide rahukogus oli 26. sk. p. arutusel Undla wallast päritolewa Alfred Kraningi süütegu 12 a. poisikese Johannes Raudkella metsikus piinamises. Kohus tunnistas Kranigi süüdi ja karistas teda 3 a. wangirooduga. Mees wõeti kohe wahi alla.

21. juunil s. a. leidis Undla wallas asuwa Kõrgemäe talu sulane A. Kraning kadunud olewat ühe weksli ja hakkanud kahtlustama selle peitmises perepoega. Poiss aga ei teadnud wekslist midagi. Sulane hakkas siis poissi peksma. Hiljem toonud ta koguni katuseräästast õlgi ja süüdanud need, põletanud poisikese jalapõhja. Hiljem paistetasid poisil jalad ülesse selle tagajärjel. Kohus leidis mehe olewat süüdi ja määras talle alultähendatud karistuse.

Lühiteateid

Tuleb kaitsta rahwa wabadusi.

Läänemaa põllumeeste esitus põhiseaduse muutmise kawa wastu.

Läänemaa põllumeeste esitus otsustas neil räewil, et tuleb hääletada wabadusõjalaste erakonna põhiseaduskawa wastu. Sellele otsusele on jõutud ühemeelselt.

Eriti tuliselt ja weendunult on wabadusõjalaste kawa wastu waielnud rkl. J. Teemant, kes wana elupõlise wabaduswõitlejana ei salli ühtegi seadust, mis piiraks rahwa wabadusi ja tähendaks demokraatliku korra häwinemist. See wana rahwajuht, kes kogu eluaeg on wõidelnud praeguste wabaduste kättesaamise eest, hoiatab tõsiselt selle eest, et rahwas neid wabadusi liiaks kergelt käest ära ei annaks, mis senistel isejseiswuse aastatel on wõimaldanud meie riigi ja rahwa waba arengu.

Tulekahi Toila jaamas.

Wastristitud Toila jaamas juhtus läinud nädala lõpul tulekahju. Tuli oli tekkinud raudteepolitsei konstaabli köögis, kuid kustutati omal jõul.

Spordiwälk Kohtla-Järwele.

Kaewanduse juhatuse poolt otsustati ehitada Kohtla-Järwele ajakohane spordiwäli kergejõustiku harjutusiks ja wõistlusiks. Seniajani oli spordiwälja järele tunda suurt puudust. Spordiwäli ehitatakse inf. Suitsu juhatusel.

Peab märkima, et wiimasel ajal kaewanduse tööliste ja ametnike seas on sport eriti hoogu wõtmas. Mööbunud suwel tegutsesid edukalt korw- ja wõrkpalli meeskonnad, mis osawõtsid mitmeist wõistlusiist Jõhwis, Kiwiõlis ja mujal. Ka maadlemise alal on tõusmas rida noori, tüsedaid jõude.

—

Wirumaal müüakse metsa.

Metsaoksjonid oktoobri algul.

Müügiks määratud metsatükid lastakse oksjonile oktoobri esimesel nädalal. Wirumaal on oksjonipäewadeks Narwas 3. ja 4. okt. ning Rakweres 6. ja 7. okt. Kogusummas läheb Wirumaal seekord metsa kirwe tera alla 826,73 ha metsa 378 tükis, millede koguwäärtus on hinnatud 112,469,38 kroonile, millest Rakwere ringkonnale langeb 386,92 ha 195 tükis, ülejääk ja suurem osa müüakse Narwas. Wirumaa on maakondadest müügile tulewa metsa suhtes teisel kohal, kuna enam metsa müüakse Pärnumaal, nimelt 937.93 ha. Kolmandana järgneb Wiljandimaa.

Pakkumine on suusõnaline ning kirjalik, kusjuures tuleb tasuda 10 prots. kautsjonina ostetawa metsatüki wäärtusest.

Draamastuudio teaatri ringreisid Wirumaal.

Mängukawas Aug. Mälk'i komöödia 4-as waat. „Neitsid lampidega“, näitejuht Karl Otto, dekor. Joosep Karell'ilt. Wirumaal esinetakse: 4. okt. Kadrinas, 5. okt. Rakweres, 6. okt. Kundas, 7. okt. Kohtla-Järwel, 8. okt. Konjus, 10. okt. Narwas, 11. okt. Auweres, 12. okt. Jõhwis, 13. okt. Mäetagusel, 14. okt. Kuremäel ja 15. okt. Erra-Liiwal.

„Neitsid lampidega“ lahendawad ülihuwitawalt probleemi, kus igasugused wabajutlustajad omi wõrke wäljapanewad lihtsameelsete inimeste püüdmiseks ning kergelt äraelamise wõimalusi hangiwad tänu oma „kuldsuule“. Tükk on läbipõimitud tabawate ütelustega ning rohkelt koomiliste tüüpidega; seal näeme — külarätsepat ühes teda „Tufli all hoidwa küljeluuga“, usklikku ent alati „torisejat“ köstri teenijat, köstert ühes „emandaga“, ümarikku ning äriliste kalduwustega kirikunõukogu liiget — pagarit, kellameest, kes enda seletuse järele wiina waid selleks joob, et riigikassat toetada ja peale nende weel hulga teisi.

Kaastegewad: Rud. Kalk, Ly Lasner, Aleks. Mägi, Leida Mõttus, Karl Otto, Linda Paberit, Salme Reek, Aleks. Rutoff, Walter Sooserw ja külalisena end. „Wanemuise“ näitleja Leopold Hansen. Etenduste algus kl. 8 õhtul.

„Merilokaal“ müüdi!

Awariist „Andreas Sidenius“ müüdi kindlustusseltsi korraldusel 100.000 s. eest kellegile wene ärimehele. Sellega jääb Toila kaitseliidu õilis kawa — ehitada madalikule jooksnud laewa pardale merelokaal — teostamata.

Reisijalt warastati rahatask.

Politseile teatas Walter R., et temalt Sonda jaama ooteruumis on ära warastatud põuetaskust rahataşk 10 kr. raha ja dokumentidega. Rahataşt ühes dokumentidega leiti peagi rööbastelt, kuid raha jüi kadunuks.

„Arapääştmine“ konfiskeeriti.

Kontrollametniku otsusel pandi konfiskatsiooni alla Tallinnas ilmuwad ajakirjad „Arapääştmine“ nr. 14—24. sept. s. a. ja „Täielik Arapääştmine“ nr. 14. Selle otsuse täitmiseks korjas politsei müügil olewad eksemplaarid ära.

Rukkimüügi korraldamine teraviljakaswatajate juhtimisel.

Eesti Ühistegelise Liidu nõukogu ja juhatuse ühisel koosolekul 23. sept. oli arutusel terawilja kaitseseadusega ühenduses olewad küsimused. Sellel asuti seisukohale, et kui rukkimonopol lõpetatakse, siis tuleb luua sarnane uus organisatsioon, millest saawad aktiiwselt osa wõtta terawilja kaswatajad, kes terawilja müügile toimetawad. See organisatsioon töötaks esialgu riikliku kapitaliga. Sarnane organisatsioon oleks waba poliitilistest mõjutustest ja saaks ära kasutada põllupidajate ühinguid wilja kokkuwõtmise alal.

Sõnasõda R. K. Rakwere osak. noorteşektsiooni peakoosolekul.

Neljapäewa õhtul peeti Rakwere Rahwamajas R. K. Rakwere osak. noorteşektsiooni peakoosolek, kus refereeris rkl. Jaanis, informeerides noori poliitilisist küsimusist. Koosolekust wõtsid osa ka mõned wanemad erakonnategelased. Koosolekule ilmus muuseas ka kol. O. Luiga, kes on Rakweres peale selle weel tuntud ühe suletud org. tegelasena. Mehe sõnawõtud kujunesid isiklikeks waielusteks RKRO sekretäriga j. t. Selleasemel, et noori weenda põhiseaduse muutmise poolt hääletama, nagu ta näis tahtwat mõjutada, tema sõimlemised saawutasid hoopis wastupidise tagajärje ning segase jutuga isandamehe „kõne“ tulemus oli see, et noored lubasid kõik hääletada põhiseaduse muutmise „wastu“.

—

Doktor X.

Arno Alexander'i kriminaalromaan.

8.

mees oli lõpetanud oma tegewuse ja istunud temale wastu.

„Teie käsutuses, härra politseipresident!“ hüüdis ta röömsalt ja silmad sädelesid noorusе ülemeelikusest.

„Niisiis noormees, ole kord mõistlik!“ tähendas onu pikkamist. On tegemist nimelt wäga tõsise ja omapärase asjaga...“

„Hm... üks weel selgitamata asi on sulle õieti alati wäga, wäga omapärane...“

Politseipresident tahtis midagi öelda, kuid sundis end waikima.

„...wäga tõsine ja omapärane asi!“ kordas ta siis waljult.

Minz'i nägu tõmbus kirjeldamatuks grimassiks, kuid wahemärkus jäi seekord ära.

„Asi on nimelt sellane...“ algas politseipresident pikema pausi järele, kuid waikis siis jälle, närides mõtlikult pliiatsit.

„Senini ma suutsin jälgida su mõttekäiku,“ ütles noormees tagasihoidlikult.

Harder heitis talle ähwardawa pilgu, siis ütles otse wälja, mida kawatses: „Niisiis, üks haigetalitaja on röövitud“.

Heinz waatas röömsalt onule.

„Röövitud?“ Naerdes raputas ta pead, „ära põlenud ta wõib olla, armas onu!“ Misfugune mõistlik inimene röövib siis tänapäew weel haigetalitajaid?“

„Waikі!“ müristas politseipresident tõsiselt wihastudes, „ta on röövitud! See on nii. Sellejuures nimelt on tapetud üks inimene!“

„Tapetud? See muudab asja igatahes. Palun lähemaid teateid.“

„Linna haiglasse toimetati kahe päewa eest keegi raskesti haawatud mees. Haawamise põjus on teadmata. Teda opereeriti kohe ja operatsioon möödus õnnelikult. Mees oli wäljaspool hädaohtu. Eile õösel ta suri siiski, tulemata meelemärkusele. Lahkamisel selgus, et ta oli arseeniga mürgitatud. Ning õde, kes teda rawis, on jäljetult kadunud. Kõigi andmete järele — röövitud!“

„Mikspärast röövitud?“ ütles Minz kannatamatult, „wäga hästi ta wõis ise teostada mõrwa ja siis kaduda?“

„Ei!“ hüüdis Harder elawalt, „sellewastu räägiwad kõik olukorrad. Esiteks ta on juba aastaid tegew linnahaiglas ja ewib parima kuulsuse ja siis — ainult tema ennastsalgawale hoolitsusele wõlgnes haige õieti enda elu. Kakskümmendneli tundi warem ali ta ellujäämine weel wäga kahtlane ja ei oleks sugugi waja olnud arseeni, et teda häwitada.“

„Hm... sa arwad, et kui õde oleks olnud huwitatud oma patsiendi surmast, siis ta oleks seda päew warem palju lihtsamini wõinud saawutada?“

„Mitte ainult lihtsamini — üksi inimene ei oleks wõinud teda selles kahtlustada. Et ta nüüd aga jäljetult kadunud, siis on ta röövitud, kindlasti röövitud.“

„Wõib olla — wõib olla ka mitte“, arwas Mintz mõtiskledes, „kes oli siis tapetu?“

„Bukaresti Allianz-Kindlustuskontserni ametnik. Üks parimaid ja korralikumaid ametnikke, nagu kontserni direktor täna isiklikult telefoni teel kinnitas.“

„Hm...“ häälitses detektiiw erutatult „ja tuulihaawa põhjus ei ole selgunud?“

„Kõik uurimised ses suunas on seni jäänud tagajärjetuiks“

„Ja mõrwa põhjused? On mingit kahtlustust? Kas ei nähtud haiglas eelmisel päewal wõi samal ööl kedagi wõõrast liikumas?“

„Ei, mittekedagi,“ tähendas Harder kurwalt, „eelmisel päewal ei käinud üldse haigete külastajaid ja öösel ei märgatud ka midagi kahtlast?“

„Tähendab, kõik alles ebaselge! Sa soowid, et wõtan juhuse selgitamise enda ülesandeks?“

Harder ohkas.

„Ja! Mul on ebamäärane tunne, et sel juhul on midagi ühist neetud doktor X-iga“...

Minz waatas üllatanult üles.

„Doktoriga? Miks sa seda arwad?“

„Ma ei tea, on sellane tunne.“

„See ei ütle midagi!“ katkestas teda detektiiw. Tundest wõib waid siis midagi pidada, kui õnnestub leida selle tekkimise põhjus“.

„Hall teooria, armas õepoeg! Ebamäärane tunne ei lase end analüüseerida.“

„Aga loomulikult, onukene! Sellane tunne, wõi nagu teda ka sageli nimetatakse —, eksimatu instinkt — ei ole ju midagi muud kui meie alateadwuse awaldis. Kui nüüd mu tunne ütleb midagi muud kui mõistus, siis ma analüüseerin juhuse weelkord läbi ja leian tõesti mõningad näiliselt tähtsusetud toetuspunktid, mis warem jäid tähelepanuta. Mu alateadwus aga oli need registreerinud ja andis mu mõistusele warem mõistusepäraselt nii mõtetuna näiwa suuna.“

„Hm...“ pomises Harder. Sellejärele tuleb sääraseid tundeid siiski wõtta tõsiselt?“

„Muidugi.“ Ent wäljudes ainult äsja arendatud waatepunktist“.

„Miks siis? Milleks enne weel kaua uurida tunde põhjust?“

Jälgin lihtsalt alateadwuses kahtlasena näiwat isikut ja...“

„Ja ilma igasuguse toetuspunktita sa juba algul haarad asjast walesti ja seega hoiatad ainult süüdlast. Ses olukorras wiimastel siis õnnestub isegi kõrwaldada otse need asjaolud, mis manasid su alateadwuses kahtlustuse esile.“

„Sa arwad — tähendab...“

„Arwan, et kahtlustusel on waid siis praktiline wäärtus, kui me teame täpselt, millele see rajatud.“

„Oled siiski targem, kui ma arwasin...“

Harder waatas äkki üles. Politseiteener Artur oli lühikese koputamise järele astunud sisse.

„Siin, härra ülempolitseipresident,“ algas ta.

„Lühidalt kõneleda!“ müristas Harder.

„Linnahaigla direktor tundis end kohustatud olewat saatma meile selle paberilipaka, mis silmaspidades erakorralisi olukorda, wõib olla on wõimeline heitma röömustawat walgust eelmisel ööl linnahaigla awarais ruumes aset leidnud sama salapärase kui kohutawa loo teadmatuse pimedusse!“

1.000.000 senti maksame
siis iga E. Lastesõprade Ühingu loteriipileti eest, kui 7. okt. 1933. a. eelloosimist ei peeta.
Loterii peavõit **1.500.000** senti.
Saatke kupongid ära.

Narwa lastewanemad kooliküsimusi harutamas.

Õppetegewus ühisgümnaasiumis areneb edu tähe all.

Pühapäewal, 1. oktoobril, peeti ära Narwa ühisgümnaasiumi lastewanemate üldkoosolek. Koosolek oli kaunis rahwarikas, sest kokku oli tulnud ligi 90 lastewanemat. Koosoleku juhatajaks waliti J. Lust, protokollijaks hr. Kukemelk.

Aruandega koolis arenenud õppetegewusest 1932/1933. õppeaastal esineb kooljuhataja W. Nano. Ta märkis ära, et õppetegewus koolis areneb kogu aeg edu tähe all. Korralikkus koolitöös on tunduwalt tõusnud, wõrreldes eelmiste aastatega. Seda näitab juba õpilaste õppetundidest puudumiste wähenemine. Puudumiste % möödunud õppeaastal oli kaks korda wähem wabariigi keskmisest. Innukat tööd näitab ka asjaolu, et möödunud kewadel terwenisti 6 õpilast kooli wõisid lõpetada cum laude (kiitusega). Koolist jäid ära üle 20 õpilase, suuremalt osalt I klassist. See tuleb sellest, et kool seni kõik õpilased, kes algkooli lõpetanud ja kooli soowisid astuda, wastu on wõtnud ilma wõistluskatseteta. Nii sattusid kooli ka sarnased, kellel puuduwad eeldused gümnaasiumis õppimiseks. Tulewikus näib tung keskkooli suurenewat, juba nüüd oli sisseastujaid 15 inimest rohkem kui eelmisel sügisel.

Kooli õppenõukogu on asunud wõitlusse mõnesuguste wäärnähetega õpilaste hulgas, nagu on suitsetamine, ja loodab, et wanemad siin mitte ei keela oma kaasabi.

Koolijuhataja poolt ettekantud aruandele järgnesid elawad läbirääkimised, mis pikale wenisid. Mõned lastewanemaist ei tahtnud sellega hästi leppida, et õppenõukogu on suitsetamise sarnaseks koolikorra rikkumiseks kuulutanud, mis õpilasele koolist wäljaheitmise wõib tuua. Pikemate läbirääkimiste järele wõeti wastu resolutsioonsoowiawaldus, et kui õpilane on koolikorra wastu sarnasel määral eksinud, et sellele wõib järgneda wäljaheitmine, siis tuleks sellest wastawa õpilase wanemaid informeerida enne otsuse langetamist õppenõukogus.

Wanemate komitee kassa aruande möödunud õppeaasta eest kandis R. Olew ette. Tulusid on olnud kr. 528.34. Sellest on suurem osa mitmesuguste abistamiste peale ära kulunud, nii et kassasse ainult kr. 45.84 on jäänud.

Järgnes lastewanemate komitee moodustamine. See wiidi läbi nii, et iga klassi lastewanemad walisid eneste hulgast 2 komitee liiget, missuguseid walimised siis üldkoosolek kinnitas. Lastewanemate komiteesse waliti: I-a klassi poolt pr. Hermann ja hr. Muks. I-b kl. — hr. Kellamow ja Laos. II-a kl. — pr. Nuu ja hr. Klaar. II-b kl. — pr. Preem ja hr. Kukemelk. III-b kl. — pr. Paurmann ja hr. Lust; III-t kl. — hr. Roos ja Seliwerstow. IV-b kl. — hr. Olew ja pr. Blumental. IV-t kl. — pr. Reial ja hr. Mihelson; V-b kl. — pr. Wõhman ja hr. Ilwes; V-t kl. — pr. Woika ja pr. Torpan.

*

Walitud lastewanemate komitee astus kohe pärast walimisi kokku, moodustas juhatuse, kuhu said hrd Lust, Klaar, Olew ja Kukemelk.

Hoolekogusse delegeeriti hr. Mihelson ja pr. Blumental ning kooli õppenõukogusse pr. Paurmann ja hr. Lust.

Ka 2 algkooli lastevanemad koos.

Narwa 2. algkool (end. 6. eesti algkool) lastewanemad pidasid reedel, 29. septembril, üldkoosoleku. Kokku oli tulnud 62 lastewanemat. Koosoleku juhatajaks waliti G. Bachmann, protokollijaks E. Wabson. Koolijuhataja A. Lego esines aruandega kooli tegewusest. Ta tõi andmeid õpilaste edasijõudmise kohta ja märkis ära asjaolud, mis õppetegewusele takistawalt wõiwad mõjuda. Aruande lõpus märkis ta ära, et kool on ilmelt tunduwalt muutunud, nimelt on karjaskäijate õpilaste arw käesolewal õppeaastal üsna kokku kuiwanud. Neid on praegu 4, kuna waremalt neid alati üle paarikümne on olnud.

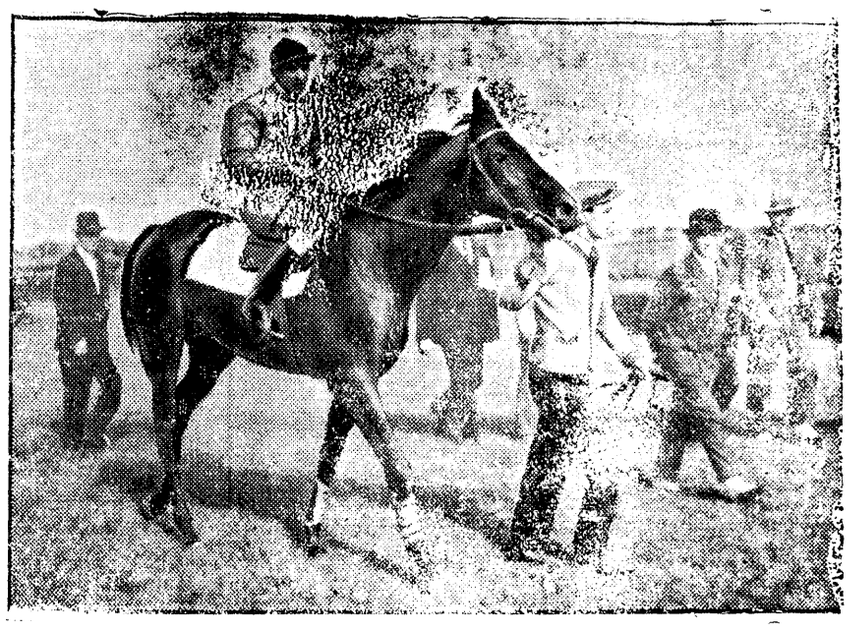
Loeti ette korralduseд koolikohustuste täitmise asjus ja selle järgi kandis õpetaja R. Malts ette kooli hoolekogu kassa aruande 1932/1933 õp. a. eest. Sellest kuulsime, et hoolekogul oli aruande-aastal sissetulekuid Kr. 747.72, wäljaminekuid Kr. 516.66. Nii siis ülejääki Kr. 231.06, kuid see ülejääk on käesolewal õppeaastal juba pea täielikult ära kulutatud abistamisteks. Suuremaist sissetulekuist oleks märkida Hasomini toetus Kr. 415.19, sissetulek peoõhtust Kr. 102.56, trahwirahadest Kr. 22 — jne.

Järgnesid walimised. Kooli Hoolekogusse waliti esindajateks E. Wabson, G. Bachmann ja kandidaatideks hra Jänes ja pr. Neumann. Lastewanemate esindajaks kooli õppenõukokku waliti G. Matto.

Koosolekul tekkinud küsimuste all peatuti käsitöö õpetamise juures koolis. Mõned lastewanemaist ei tahtnud sellega leppida, et nendes tundides raisatakse pappi ja läikpaberit kleeptööde ja kuubikeste walmistamiseks. Wanematele tulewat sellest ilmaasjata kulu. Teiseltpoolt aga wäidati, et see töö tarwilik on, ja õpetajate poolt rõhutati eriti, et käsitöö õpetamine koolis areneb kooskõlas maksmapandud õppekawadega ja teda käsitletakse saateainena teiste õppeainete õpetamisel.

Üks lastewanem pahandas, et inimesi mõnikord süütult karistatawat. Tema oli kodunt wäljas tööl, laps karjas, ei saanud õigel ajal kooli minna, naine ago sai selle eest rahukohtuniku käskotsusega kaks „sutki."

Hobune tegi miljonäriks.

Berliinis peeti hiljuti suured ratsawõistlused üle 300 osawõtjaga. Pildil wõitja hobune „Fata", kes totalisaatoril töi ühele mängijale ligi miljon saksa marka.

Hokiklubi liiduklassist wälja.

Puhkekodu wõitis narwalasi 3:1.

Mööd. pühapäewal peeti Narwa linna spordiwäljal wiimane jalgpalli suurlahing. Wõistlesid liiduklassi esiwõistluste sarjas Tallinna Puhkekodu ja Narwa Hokiklubi. Nagu alati, nii ka seekord lahkus wäljalt kaotajana Narwa meeskond. Ärapeetud mängu wõitmise korral oleks narwalased püsima jäänud liiduklassi, ent kaotuse tagajärjel langes Hokiklubi A. klassi.

Mängu esimesel poolajal oli Hokiklubi isegi märgatawalt ülekaalus. Wõimalusi wärawate saamiseks oli mitmel puhul, ent wärawasse lööduд pall lendas wõrgust napilt mööda wõi wärawawahi sülle. Iga hetk oli oodata et narwalased saawutawad esimese wärawa, kuid see kujunes teistiti. Puhkekodu eduriwi, hankides palli, tegi läbimurde. Narwalaste wärawa ees tekkis sumin ning mõni hetk hiljem weeres pall wärawawahist puutumata wõrku. Seega seis 1:0 Puhkekodu eduks. Edasi muutus mäng lahtiseks ning lõpuks asusid tallinlased isegi juhtima mängu. Poolajale mindi siiski wahekorraga 1:0.

Teisel poolajal oli Puhkekodu weel enam peremees wäljal. Narwalased muutusid isegi wõimetuks tagasi suruda wastase rünnakuid. Nii püsis mäng Hokiklubi poolel ja wärawa ees, seni kui pall teistkorda weeres wõrku — 2:0. Nüüd wõtsid narwalased end kokku, mille tagajärjel sahises Saröschnõi löögist Puhkekodu wõrk. Tagajärg 2:1. Edasi sattusid narwalased uuesti kindluseta mängu. Hokiklubi saamatust ärakasutades surus wastane seni, kui pall jäi peatuma wõrku. Nii lõppes mäng tagajärjega 3:1 tallinlaste eduks.

Neljast wärawast oli ilusaim wäraw kahtlemata see, mille lõid narwalased, sest pall lendas terawalt lööduna wõrku. Tallinlaste wärawad olid aga saawutatud rohkem õnne, kui kindla mängu tagajärjel. Kõigi kolme palli wõrku sattumiseks tuleb süüdlaseks pidada narwalaste wärawawahti Swirgstini, kes püütawad pallid lasi sisse lüüa.

Hokiklubil on tulewikus wäljawaateid uuesti liiduklassi sattuda siis, kui meeskonna koosseisus wõetakse ette muudatusi. Praeguses koosseisus on nii mõnigi mees oma mängu läbi mänginud, nagu seda on näha Nei mängust. Mees jookseb platsil ringi ja teeb hüppeid, kuid pall jääb puutumata.

Pagaril surmas weskiratas inimese.

Joobnud mees kukkus wastu hooratast.

Reede õhtul juhtus raske õnnetus Pagari jahuweskis. Weskiliste hulgas oli ka Kalina küla talupere mees Jakob Keder, 50 a. wana. Kuna Keder oli tublisti joobnud, siis ta ei hoolinud keelusildist, mis keelab wõõrastel katlamajja minemise. K. astus katlamajja, kuid siis komistas mees ja langes peaga wastu suurt mootori hooratast. Esimese löögi on õnnetu saanud ratta serwaga, kuid siis lömastasid kodarad pea. Surm oli silmapilkne.

J. Keder on ümbruskonnas tuntud suure wiinaarmastajana.

—

Ärge unustage meie suurfilmi
„Unustatud käsud".
Nüüdseaja Nõukogude Vene elust tuhantele inimeste kaastegevusel. Osa filmi loomulikkudes värvides.
Jälgige linastust.

Wabaharidustöö kursus Jõhwis.

Kursusest osawõtjaid rohkesti.

Eesti Haridusliidu korraldusel peeti Jõhwi ühisgümnaasiumi ruumes isetegewusliku wabaharidustöö kursused. Kursuste kawas olid ettekanded Haridusliidu peasekretärilt Wenderilt, konsulent O. Lehtmetsalt ja R. Ruusilt.

Kursustest osawõtjatena oli peamiselt just õppiw noorsugu, kuid oli kaunis palju ka teisi pealtkuulajaid. Seega kursus kujuneski suuresti tulewase maaintelligentsi õhutamiseks.

Kursus algas laupäewal k. 12 ja jätkus pühapäewal. Laupäewa õhtul oli korraldatud kursuslaste omawaheline kooswiibimine.

—

E. Hendriksoni
Kaubanduse- ja raamatupidamise kursus algas.
2. oktoobril algas Narwas Ed. Hendriksoni kõrgem kaubanduse- ja raamatupidamise kursus.
Kursustel, mille õppetegewus kestab kuus kuud, wõetakse läbi kõik kaubanduslikule alale kuuluwad tähtsamad õppeained.
Peale õppekawas ettenähtud ainete on soowitajail wõimalik eriteadmisi omandada ühistegeliste ühingute eriasjanduste alal.
Õppetöö on igal tööpäewal 3 tundi.

Tantsukursused Kohtla-Järwel

Nende nädalate sees korraldatakse Kohtla-Järwel diplom. tantsuõpetaja H. Küttim'i poolt moodsate tantsude kursused. Kawas on ka eelolewa hooaja uudised paso-double ja blueswalss. ning fox, tango ja inglis-walss uusimais wariatsioones.

7. oktoobril jõuawad otsaga Kohtla-Järwele ka A. Mälgu „Neitsid lampidega" draamastuudiolaste ettekandel.

5000 malaaria ohwrit Peruus. Juba kaheksa kuud möllab Suzco prowintsis Peruus malaarlataud, mis siiamaani on nõudnud juba 5000 inimohwrit. Terwed külad on taudi tõttu jäänud elanikkudeta ja Cuzco piiskop on kindlaks teinud, et jaanuarist saadik on olnud üle 20.000 haigusjuhtumi. Kohalikud ametwõimud paluwad walitsuselt kiiret rahalist abi taudi wastu wõitlemiseks.

Ostan
igasuguseid veini, likööri, limonadi, äädika, ekstrakti ja tindi
pudeleid,
ning apteegi rohuklaase ja purke.
Narwas, Viru tän. nr. 15.
Vastuvõtt igapäev kella 8—5-ni.

Jõekaldalt warastati paat.

21. skp. läks Narwa jõekaldalt kaduma Riigi külas elutsewa Marie Wätkini paat. W. on arwamisel, et siin tegemist wargusega. Ta teatas paadi kadumisest kriminaalpolitseile.

Wargad tühjendasid taluaida riietest.

Erra wallas tungisid wargad talupidaja Jüri Irwali lukustatud aita ja wiisid ära 113 kr. wäärtuses walmisriideid ning pesu. Sissemurdjad kangutasid lahti aidaukse ees lukuobaduse. Kohe peale sissemurdmise awalikuks tulekut informeeris J. sellest politseid.

Politsei asus selgitama wargaid. Seni ei ole aga korda läinud kurjategijaid kindlaks teha.

Wargusejuhtumid Kreenholmis sagenewad.

Wiimasel ajal on saanud tawaliseks nähtuseks wargusejuhtumid Kreenholmi tööliselamute pööningutelt, kus töölised pesu kuiwatawad ning wana kraami hoiawad.

Möödunud nädalal warastati maja nr. 17 elutsewalt tööliselt Pauline Jürna'lt pööningult kuiwamast halat. Päew hiljem töölise Liisa Gerberg'i sukad ja pesupulgad. Esmaspäewal, 25. skp. külastasid wargad ka maja nr. 16 pööningut, kust kaasa wiisid töölise Katja Reinwald'i kaks woodi lina.

Kreenholmi töölismajade pööningud on lukustatud ja sinna pääsewad ainult töölised. Kuna aga pööning on ligi saja perekonna ühiseks kasutamiseks, siis ei teata kedagi wargusest kahtlustada.

Ka töölismajade taga asuwast pesukuiwatamise platsilt on „kadunud" aeg-ajalt kuiwamasolewaid riidetükke. Alles nädal tagasi warastati lausa päewa ajal, mil rahwast rohkesti liikwel, töölise L. L.-i sauna-kuiwatusrätik ja jalamatt.

Maleteated.

Narwa E. Maleseltsile saabus Tallinna E. S. S. „Kalewilt" kiri, kus tehakse teatawaks, et oktoobrikuu algul sõidawad ümber Eesti male-propaganda ringreisule end. Eesti malemeister L. Laurentius, Tallinna malemeister F. Willard, „Kalewi" meister Rud. Pruun ja tuntud maletaja E. Brauer.

Meeskond peab kohtadel matchse ja annab simultaane, et noorematele malesõpradele anda wõimalust mängida kõrgema klassi maletajatega ning seega nende huwi kuningliku mängu wastu tõsta.

Kuigi külaliste wastuwõtt rahalise kuluga seotud, on loota, et Narwa E. Maleselts kõik teeb, et sarnast tänulikku juhust Narwa malesõpradele mitte kaotsi lasta minna.

Edaspidi lähemalt.

Narwa kergejõustik 1933.

Kuigi ilmad weel paiguti püsiwad ilusaina, on suwine spordihooaeg juba lõppemisel. Tehakse kokkuwõtteid möödunud suwest sellel kindlal teadmisel, et sügisesed tulemused üldpilti enam ei muuda. Ja — waewalt nad seda ka teewad, liiatigi weel Narwas. Enamwähem lõppenuks wõime pidada juba kergejõustiku hooaega. Sellepärast jätame jalgpalli kõrwale ja katsume sedapuhku saada wäikese kokkuwõtliku ülewaate Narwa kergejõustikust 1933.

Kahjuks peame märkima, et Narwa on saanud sel suwel maha ainult ühe paari suurema wõistlusega. Hooaeg algas kewadel lubamatult hilja ja sama lubamatult wara ta ka lõppes. Oli küll kuulda, et tahetakse korraldada weel ühed rahwuslikud kergejõustikuwõistlused, kuid arwatawasti jääb see waid kuulduseks. Kuid — waadakem siiski sedagi lühikest hooaega.

Seltsidest on kergejõustikus paistnud „Wõitleja" kõrwal wälja NMKü ja osaliselt ka „Astra". Teistel organisatsioonidel pole sel alal suuremat kaasa rääkida. Ja neist kolmestki tuleb esimesena mainida loorbereidründawat sportlaste taimelawa Kreenholmi NMKü-d, kes on waidlematult offensiiwis ja pannud end maksma täiel rindel. „Wõitleja" sellewastu annab käest ühe positsiooni teise järele ja — peab ütlema, kui poleks Küttist, siis waewalt sel suwel „Wõitleja" nime keegi oleks kuulnud. Saawutustelt, kui Küttis maha arwata, mingit rõõmustawat pole öelda, wäljaarwatud masti tasemi wäike tõus, mis lubab tulewikuks heledamaid wäljawaateid. Üksikud maak. rekordid ei muuda praegu weel asja.

Sprinteritest on seisnud esikohal Krasikow, NMKü, pikemate maade jooksjaist — Fatal (Wõitleja), heitjaist Lillental (Politsei) ja Kabral (Astra). Keskmaade ja hüppajate tippkoosseis on suuresti juhuslik — erilisi wäljapaistwaid kohahoidjaid sel suwel pole olnud. Üldiselt aga tuleb märkida kergejõustiklaste üldist passiiwsust ja huwi wähenemist kergejõustiku wastu.

Mis on selle põhjuseks? Süüdlast tuleb otsida siin mitte sportlaste endi hulgast, waid seltsidest. Ka Narwas on, kahjuks, spordijuhtimine läinud „tegelinskite" kätte, kes suwe kestes waewalt mõne minuti aega saawad kuskile juhatusekoosolekule minna. Pole ühtki seltsi ega ühtki isikut, kel oleks weidigi initsiatiiwi, kes weidigi tahaks kanda hoolt selle eest, et meie kergejõustik läheks edasi. Keegi ei wiitsi korraldada wõistlusi, keegi ei wiitsi minutitki pühendada spordile. Narwa-Kotka linnawõistlus wuristati maha nagu hobuse seljast. Meeskond koostati n. ö. „ausõna peale" — ühegi katseta, ühegi proowita. Siis korraldati õhtumiitinguid — jälle nii, et sellest publik teada ei saaks — wiimaks tulewad weel waatamal Tallinna meestega saawutati lõpuks üks kokkulepe, misjärele Wiiding, Rubanowitsh jne. Narwas käisid.

Sellele wõistlusele tuli rahwast rekordiliselt. See näitab, et kergejõustiku wastu huwi languse süü pole mitte selles, et publik ei käi wõistlustel, waid et neid wõistlusi ei osata wõi ei taheta korraldada nii, et nad oleksid wastuwõetawad publikule. Wiru esiwõistlused ja kaitsewäewõistlused näitasid selgesti, et rahwas tahab head sporti näha. Kui aga rahwale reklaamimise teel wõistlused teatawaks tehakse. Meil on aga nii, et wõistlusi korraldaw selts, kui ta midagi teebki, siis nii, et sellest jumalapärast keegi teada ei saaks. Isegi ajalehti informeeritakse eelolewaist wõistlusist healgi juhul wast wiimasel minutil. Nii muidugi ei saa edasi. Iga spordiala tõstjateks ja edasiwiijateks on wõistlused. Mida paremini nad on korraldatud, seda enam huwitub neist publik ja mida enam käib publikut, seda populaarsemaks muutub spordiala. Tuupigu „tegelinskid" need aabitsatõed omale ometi kord pähe ja toimigu nende järgi — wõi andku oma kohad wabaks noorematele ja taibukamatele.

—e.

Lugege „Alut. Teatajat"

Narva teaater „Võitlejas"

3 rahvaetendust 3

Laupäeval, 7. oktoobril 1933. kell 8.30 õht.

„Õnnelik Sakarias".

Agapetuse kolmeväatusline lustmäng.

Pääs 25 senti. Pääs 25 senti.

Pühapäeval, 8. okt. 1933. a. kell 3.30 p. l.

„SULARAHA".

E. Ebermayeri ja Fr. Cammerlohri komöödia 3. vaat.

Pääs 25 senti. Pääs 25 senti.

Õhtul kell 8

„Neitsid lampidega".

Aug. Mälgu komöödia 4. vaatuses.

Pääs 25 senti. Pääs 25 senti.

Pääsete eelmüük teaatri kassas 2 tundi enne etenduste algust.

Värsked ajalehed

„PÄEVALEHT"	„SÕNUMID"
„UUDISLEHT"	„ESMASPÄEV"
„JUTULEHT"	„SEGODNJA"

jõuavad õhtul Narva ja on rongi saabumisel kohe müügil ***jaama raamatukapis, A. Aeltermanni kioskis, Joala i. ja Hermanni-Vestervalli tän. kioskis.***

Kioskid avatud kella 11 õhtul.

Draamastuudio teaatri ringreis.

„Neitsid lampidega".

August Mälk'i komöödia 4. vaat.

Näitejuht: Karl Otto.
Dekoraator: Josep Karell.

Kadrinas, kolmap., 4. okt. s. a.
Rakveres, neljap., 5. „ „
Kundas, reedel, 6 „ „
K.-Järvel, laupäeval, 7. „ „
Konjus, pühapäeval, 8 „ „

Algus kell 8 õhtul.

Müüa korralik

kudumise-masin

60 sm. laius 8. klass.
Narwas, Jaama t. 5—2.

Kõige kõrgema hinnaga

ostan kuld- ja hõberaha

ainult laadapäewadel 6. ja 7. oktoobril

Kooli tän. 9 hra. Mikiweri majas, Jõwis.

Wajatakse

kingsepa käe-alust.

Kreenholm m. 14—31.

Narwa-Jõesuu - Narwa autobuse sõiduplaan

1-sest septembrist kuni muutmiseni.

Liinipidaja A. Hek.
N.-Jõesuu, Luha t. 6, tel. 31.

Äripäewadel

Narwa-Jõesuust:

Kell 7.30 (Peetri platsilt)
„ 13.00 (raudteejaama)
„ 20.00 (raudteejaama)

Narwast:

Kell 10.30 (Peetri platsilt)
„ 14.30 (raudteejaamast)
„ 20.45 (raudteejaamast)

Pühapäewadel

Narwa-Jõesuust:

Kell 9.00 (Peetri platsilt)
„ 13.00 (rdt.-jaama)
„ 19.30 (rdt.-jaama)

Narwast:

Kell 9.35 (Peetri platsilt)
„ 13.35 (rdt.-jaamast)
„ 20.45 (rdt.-jaamast)

Sõiduhinnad: Peetri platsile 35 s., raudteejaama 50 senti. Õpuritele 25 senti.

Vajatakse

õpilast

õmbleja juure.

Soovitav maalt.

Teat. slt.

Modistin

wormib ja wärwib baamide kübaraid uuemate moodide kohaselt. Ka moodsaid modelle müüa. Töö 50 snt. alates. Narwas, Posti tänaw 48—2.

A. Kotschnev'i aurulaevandus

Narva—Narva-Jõesuu

Aurulaeva sõiduplaan

19. sept. kuni muutmiseni.

Äripäevadel

Narva-Jõesuust:

kell 6.45 homm.
„ 14.20 (2.20 p. l.)

Narvast:

kell 12.20 päeval
„ 15.30 (3.30 p. l.)

Pühapäev. ja pühadel

Narva-Jõesuust:

kell 8.15 homm.
„ 11.— „
„ 18.— (6 õht.)

Narvast:

kell 9.30 homm.
„ 12.15 päeval
„ 19.10 (7.10 õht.)

Sõiduhind:

I kl. 40 snt., II kl. 25 snt., sõjaväelased liitrite ettenäitamisel: I kl. 20 snt., II kl. 13 snt., lapsed ja koollapsed (kooliaja kestvusel) I kl. 20 snt., II kl., 10 snt. Narva — Tõrvala (Smolka): I kl. 30 snt., II kl. 20 s. Narva—Riigi: I kl. 25 s., II kl., 15 s. N.-Jõesuu—Jaht-klubi 10 s. Kohalikudele ekskursantid. (mitte vähem kui 20 inimest) hinnaalandus 20 protsenti, sissesõitnud võõrastele — sõiduhind hinnaalanduseta. Bagash 10 kilogr. 12 s. Koerad ja jalgrattad à 10 s.

Töö kulude ökonomiseerimise tõttu teen kõiksugu

kellasepa töid

tunduvamalt odavamini kui mujal.

Töö eest pikaajaline vastutus.

Kellasepp

M. Petrov

Narvas, Tallinna mnt. nr. 15—2.

Suurel arvul eri hinnaalandus.

Kaubanduse ja raamatupidamise kursustele

registreerin osawõtjaid Narwas, Kiriku tän. 25—6 igal äripäewal kella 9—11 ja 16—18-ni.

Ist grupist osawõtta soowijail palun ilmuda ***täna, 2. oktoobril*** kell 19 N. E. S. „Ilmarise" kollasesse saali.

Ed. Hendrikson,
kursuste juhataja.

Eesti Omavalitsuste Kinnitusselts

„OMA"

JUHATUS: Tartus, Riia tän. 4, kõnetr. 3-44.

Tule-, elu-, invaliidsuse-, murdvarguse-, klaasi-, koduloomade-, rahekindlustused.

Edasikindlustuste vastuvõtmine vallaseltsidelt Peaagentuur: Rakveres, Viru Panga juures, Pikk 2, kõnetr. 109. :—: Esindajad igalpool.

Teatan

lugupeetud töötellijaile, et olen oma töötoa üle viinud Kooli tänavast

Posti tän. nr. 37, krt. 3,

(Torbeku majja) Narvas.

Austusega rätsepmeister A. Pärn.

Teatan

lupupeetud Jõhvi ja ümbruskonna rahvale, et olen avanud Jõhvi alevis, Turu pl., pr. Brücki majas

foto-ateljee.

Valmistan igasuguseid fotokunsti alasse puutuvaid töid oma ateljees. Väljasõidud kutse peale igale poole. Pildistamised päeval ja kunstliku valgusega.

Hinnad odavad!

Austusega **Ed. Pääro.**

Narva Mihkli laat 1933. a.

peetakse ära 3. ja 4. okt.

Peetri turu platsil.

Kaupluse alla platse antakse välja 2. okt. kell 2 p. alates. Linnavalitsus.

Ed. Hendrikson'i kõrgem

kaubanduse ja raamatupidamise kursus.

Õppetöö algus 2. oktoobril 1933. a.

KAVAS: 1) Teoreetiline majandusteaduslik üldosa; 2) Kaubandus-aritmeetika; 3) Kaubanduse, tööstuse ja panganduse eriasjandus ja raamatupidamine; 4) Liht, Itaalia, Saksa, Ameerika ja Inglise-Prantsuse raamatupidamine; 5) Bilansside teooria; 6) Kaubanduslik kirjavahetus ja 7) Seadused. Õppetegevus kestab 6 kuud. **Lõpetajad saavad lõputunnistuse.** Lähemaid seletusi annab ja osavõtjaid registreerib „Põhja Eesti" raamatup. hra. Joh. Veidendamm Narvas, Suur t. 1, kõnetr. 65. Samas ka õppekavad saadaval.

Kursused on lühiaegsete kursuste reg. ja töötamise määruse „R. T." nr. 32—1931. a. alusel Koolivalitsuse poolt lubatud.

Märkus: Eelmise kursuse lõpetajail palun informatsioonide saamiseks pöörata samme.

Kõigil kursustest osavõtta soovijail palun ilmuda esmaspäeval, 2. okt. kell 19.00 N. E. S. „Ilmarise" kollasesse saali.

Lugupidavalt **Ed. Hendrikson** kursuste juhataja.

Teadaanne.

Sellega anname awalikult teada, et oleme Woka küla, Woka ja Konju asund. talumaade jahiõigused ära rentinud ja keelame wõõrastele ülaltähendatud maadel

igasuguse jahipidamise

kui ka püssiga ja koertega ülekäimise. Selle keelu rikkujad saawad seaduslikult wastutusele wõetud.

Rentnikud.

Ostu-müügiäri

Pikk tän. 22, telef. 127.

„Estonia"

Rakveres.

Ostan, müün, üürin ja vahetan

grammofone ja plaate.

Suures valikus igasuguseid **muusikariistu, mööbl., jalgrattaid** ning **majatarbeid.** Sealsamas võtab „Esto-Band'i" orkestri tellimisi vastu hra V. Viil.

Paberossid ETK ja tubakad

on võitnud suitsetajate poolehoiu sest nende kvaliteet on kõrge ja püsiv

Müügil:

Paberossid:

„Standart" — 20 tk. 40 senti.
„Sevilla" — 25 „ 35 „
„Ahto" — 25 „ 20 „
„Talur" — 25 „ 20 „

Paberossitubakad:

„Neegus" — 50 gr. 100 senti.
„ETK nr. 1" — 50 „ 80 „
„Kotkas" — 50 „ 60 „

Piibutubak:

„Mesikäpp" — 50 gr. 40 senti.

Kes neid on proovinud — jääb nende alaliseks tarvitajaks.

Narwa arstid.

Elan nüüd Suur tän. 15

(Lusti apteegi vastas).

Silmaarst

Dr. S. Kisilbasch

Vastuvõtmine ärip. 9—2 p.
ja 6—7 õht.
Pühap. 10—11 e. l.

Dr. Maria Heinrichsen-Kuusin

Nais-, sugu- ja sisehaigused

Wastuwõtmine

Joala tän. 19, Sinka majas Juhkentali apteegi kõrval

Iga päew kella 11—1 ja 5—7.

Elektrirav. Kab. Diathermia. Kõrg. päike.

Dr. Kress.

Sise-, laste-, suguosadehaigused.

Igal äripäeval 10—1 ja 5—7, pühap. 10—11.

Suur t. 20. Telef. 212.

Dr. A. Striž

Sugu- ja nahahaigused

Wastuwõtmine igal äripäewal hommikul kella 8—9 ja õhtul kella 5—8.
Pühapäewil kella 12—1.
Walge tänaw nr 5

Dr. V. Jakovlev,

Vestervalli t. 27, krt 2. Telef. 196.

Laste- ja naistehaigused.

Vastuvõtmine on igal äripäeval kl. 3—5 ja 7—8; pühapäeviti kl. 12—1.

Elan nüüd

Salme t. 2 (Tuisu majas)

Dr.

Ilse Ugam-Põder

Naishaiguste eriarst.

Vastuvõtt kl. ½9—½10 ja kl. 3—5 p. l. Telef. 312.

Dr. V. Lebedev.

Tripper, siifilis ja nahahaigused.

Vastuvõtt 10—1 ja 4—7.
Vabaduse t. 29, telef. 208.

Kõrguspäike.

Ämmaemand M. Bergfeld-Kõrts

Narvas,

Salme tän. 1.

(Tuisu kaupluse vastas).

Raadio ringhääling.

Teisipäeval, 3. oktoobril.

17.45, Helilaate ja reklaami. 18.00. Välismaisi päevauudiseid. 18.15. Lastetund. 18.45. Kodumaisi päevauudiseid. 19.00. Õp. H. Sommer: Ü k ja teadus. 19.30. Arthur Sikkenberg: „Ekskursioon teaatri minevikku". 3. loeng: Uueaja teaatrilava ja -hoone tekkimine. 20.00. Ülekanne Tartust. 20.05. Kontsert. Juh. R. Palm. 21.00. Esperantokeelne nädalakroonika. 21.10. Kontserdi järg. 21.30. Helilaate.

Kolmapäeval, 4. oktoobril.

17.45. Reklaami ja helilaate. 18.00 Välismaisi päevauudiseid. 18.15 Eesti loomakaitse Liidu esimees E. Kattenberg'i kõne ülemaailmliku loomakaitsepäeva puhul „Loomakaitse ja kasvatus". 18.35. Põllumajanduslikke teateid. 18.45. Kodumaisi päevauudiseid. 19.00. Ülekanne Tartust. 19.30. Ülekanne Nõmme Rahvaülikooli tegevushooaja Nõmme Rahvateaatrist 20.00. Ülekanne Tartust. 20.05. Kontsert. Juh. R. Palm 21.30. Vana tantsumuusikat helilaatidelt.

Johannes Aaviku

Keeleline käsiraamat

(niihästi uuendusliku kui ka ametliku keele tundmaõppimiseks)

on müügil piiratud arvul „Põhja Kodu" talituses.

Samas võetakse vastu tellimisi selle raamatule.

Jõhwi alewi (naiskäsitöö-, majapidamise-, aiatöö- ja loomakaswatuse-)

täienduskooli

wõetakse wastu uusi õpilasi.

Õpetöö algas esmaspäewal, 2. oktoobril s. a. kell 9 hommikul. Täienduskool asub alewi algkooli ruumides, Kooli t. 2, Jõhwis.

Koolijuhataja.

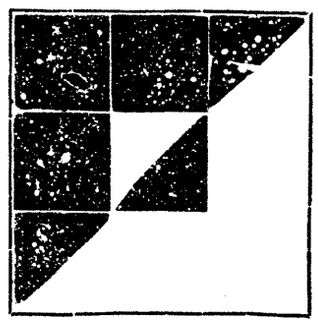
Oru pansion

ja maakoht 1. aprillist 1934. a. wäljarentida ühes kalapüügiõigusega Pühajõe jões. Põllumaad — 17 hektari, heinamaad — 46 hekt., karjamaad — 11 hekt., kolm puuwilja aeda — 3,5 hekt. Pansionis 20 tuba täieliku sisseseadega. Teateid annab G. Elisejewi wolinik Tallinnas, Köhleri tän. 16—10, telef. 308-35.

O.-ü. „Narva Kirjastusühisus'e"

trükikoda

Narvas, Salme t. 5. Telefon 34.

Valmistab maitsekalt ja ruttu:

Müürikuulutusi,
Aruandeid,
Peopileteid,
Nimekaarte jne.

Hinnad väljaspool võistlust!

Vastutav toimetaja August Rosenvald O.-ü. „Narva Kirjastusühisuse" trükk. Väljaandja: O.-ü. „Narva Kirjastusühisus"